

PREDGOVOR

Globalna finansijska kriza, sasvim sigurno, najveća je kriza od Velike ekonomske krize iz 30-ih godina prošloga vijeka. Ona je postavila izazove i ekonomskoj teoriji i ekonomskoj politici, i uticala na preispitivanje preovlađujućih obrazaca ekonomske politike u razvijenim zemljama, kao i u privredama u tranziciji. Desilo se ono što je prije samo nekoliko godina djelovalo nezamislivo – slom tržišta kapitala, masovna bankrotstva najvećih banaka i drugih finansijskih institucija koje su u prethodnom periodu bile nosioci globalnog finansijskog sistema, kao i posrtnje nekih od najvećih globalnih kompanija. Posljedica krize do sada niko nije poštedjen, ni razvijene zemlje, ni privrede u tranziciji, niti zemlje u razvoju. Takođe, ona je pogodila sve proizvodne i uslužne sektore, neke većim, a neke manjim intenzitetom.

Sama kriza je otvorila i brojna pitanja, na koja još uvijek nijesu dati nedvosmisni odgovori. Zašto se kriza pojavila baš sada, koje mjere preduzeti da se ona prevaziđe i šta raditi da se ne ponovi u budućnosti. Knjiga "Uticaj Globalne krize na Crnu Goru i Zapadni Balkan" se upravo bavi ovim pitanjima.

Knjiga je došla u pravom trenutku, kada još uvijek ne znamo kolika će biti dubina krize i koliko će ona trajati. Stoga, autor knjige sasvim opravdano otvara pitanje da li je u pitanju recesija ili depresija.

Na vrlo sistematičan i sveobuhvatan način objašnjavaju se uzroci koji su doveli do pojave globalne finansijske krize, institucionalne i regulatorne slabosti, i što se nudi kao rješenje za krizu nedostajuće vizije u makroekonomiji. U knjizi se jasno pokazuje da kriza nije nastala "preko noći", već da je ona posljedica kumuliranja problema i pogrešnih ekonomskih politika u dužem periodu. Posebna pažnja je posvećena i psihološkom momentu, važnom faktoru nastanka i širenja negativnih očekivanja, koji je dosta zapostavljen u postojećoj ekonomskoj literaturi.

Medjutim, autor nije ostao samo na ispitivanju pojavnog, to jest uzroka krize, već i daje jasne preporuke šta treba uraditi sa aspekta opštih pravila

PREDGOVOR

vodjena ekonomske politike, šta na planu podsticanja privredne aktivnosti, šta u oblasti socijalne politike, a šta u oblasti zdravstvene i penzione reforme da bi se ublažile posljedice krize, odnosno da bi se ona brže prevazišla.

Takodje, u radu je dat sistematičan prikaz mjera koje su pojedine zemlje koristile u "borbi" protiv krize, uz sugestije šta može dobro funkcionisati u tekućim uslovima, a šta ne. Takodje, u knjizi je prikazano i šta predlažu eminentni stručnjaci da treba uraditi u tekućim uslovima. Autor otvara i interesantnu dilemu "privatizacija" versus "nacionalizacija".

Ono što je poseban kvalitet ove knjige, jeste činjenica da se ona bavi i efektima globalne finansijske krize po zemlje Zapadnog Balkana i Crne Gore. U pitanju je prva knjiga u kojoj se analiziraju moguće posljedice globalne finansijske krize na region i jasno se ukazuje kako su uticali spoljni faktori, a kako unutrašnje neravnoteže i disproporcije na širenje krize.

Ubijedjen sam da će ova knjiga biti korisno štivo za ekonomske eksperte, studente, kreatore ekonomske politike, kao i obične građane koji bi željeli da se bolje upoznaju s ovom problematikom. Za običnog čitaoca naročito može biti intersantan dio koji se odnosi na pitanja kako pojedinac treba da se opredijeli u pogledu zaduživanja, štednje i raspolaganja imovinom u sadašnjim uslovima. Stoga, iskreno mogu preporučiti ovu knjigu svima zainteresovanima i ubijedjen sam da će ona "pronaći" široku čitalačku publiku.

Ljubiša Krgović